

Tractament de la col·lecció de pergamins procedents de l'Arxiu del Castell de Montesquiú, 2008

OBJECTIUS I PROJECTES GENERALS DESENVOLUPATS EL 2007 I VALORACIÓ DEL SEU GRAU D'EXECUCIÓ

L'Arxiu Comarcal del Ripollès ha treballat durant l'any 2008 tenint ben present les quatre línies d'actuació que ja són tradicionals en la nostra feina i que són:

- Complir amb els objectius per a l'any 2008 determinats a la Memòria 2007.
- Donar continuïtat als processos i tasques començades, algunes des de la inauguració del centre l'any 2001 i d'altres iniciades posteriorment.
- Endegar, encara que sigui d'una forma testimonial i/o feble, nous projectes per tal de, sobretot, beneficiar als usuaris i preservar i difondre la documentació que custodia l'Arxiu Comarcal.
- Avaluar com treballem per intentar millorar. En aquesta línia s'emmarca la feina realitzada en aplicació de la Norma ISO 9001:2000.

Desenvolupem a continuació, d'una forma més extensa i ampliada, les tasques realitzades durant l'any 2008.

A. Noves tecnologies

Projecte Actes Municipals. L'any 2008 hem posat en funcionament un aplicatiu web que permet la consulta en línia de les actes municipals dels ajuntaments de Ripoll i Planoles. La finalitat principal d'aquesta iniciativa és posar a l'abast de tothom l'accés i la consulta, lliure i gratuïta, d'uns documents emblemàtics. Com és sabut, les actes recullen l'activitat administrativa i

política dels nostres governants i reproduïxen el contingut de les discussions i de les decisions que afecten directament als nostres pobles. És evident, per tant, que les actes han esdevingut i són un dels tipus de documents més utilitzats per a la recerca del passat dels nostres municipis, de la seva evolució i de la seva implicació en la història del país. Gràcies a l'aportació econòmica de la Subdirecció General d'Arxius i Gestió Documental del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, hem pogut digitalitzar les actes municipals dels ajuntaments de Planoles (1845-1901) i Ripoll (1803-1880). De cada pàgina, s'ha generat una imatge en alta resolució per tal de disposar d'una bona còpia de seguretat. Paral·lelament, s'han creat els fitxers en format PDF (Portable Document File) que són els que es visualitzen al web. També, amb la col·laboració del dissenyador Eudald Maideu, hem confeccionat un entorn web simple i intuïtiu, perquè els nostres usuaris puguin utilitzar fàcilment les gairebé 15.000 pàgines de la nostra història. A més d'aquesta finalitat, volem destacar la importància d'aquesta iniciativa perquè permet la conservació dels documents originals, tot evitant la seva freqüent manipulació i la seva reproducció amb mitjans no sempre respectuosos amb els suports. La segona fase d'aquest projecte inclou les actes municipals de l'Ajuntament de Ripoll, des del 1881 fins al 1939; és previst que al primer semestre de l'any 2009 ja tindrem enllestida aquesta ampliació.

Migració al GIAC. Amb la voluntat d'uniformitzar i d'estandarditzar el programari de gestió dels fons documentals conservats a la Xarxa d'Arxius Comarcals, la Subdirecció General d'Arxius i Gestió Documental ha apostat amb força per l'implantació del programari GIAC (Gestió Integral d'Arxius Comarcals). L'ACRI, com la resta dels Arxius de la Xarxa, ha destinat temps i recursos per adaptar-se a aquest nou entorn informàtic, preparant la migració de les bases de dades que estaven en funcionament. L'adaptació a aquest nou entorn, que per part del personal de l'ACRI no s'ha complert totalment, permetrà una explotació més normalitzada i corporativa de la informació que contenen les descripcions dels fons que conservem.

Hemeroteca Comarcal: Camprodon. Quan ens pensàvem que no podíem anar més enllà amb la difusió dels fons de premsa de la nostra comarca, les gestions realitzades anys enrere amb l'alcalde de Camprodon, l'Il·lm. Sr. Esteve Pujol i Bada, van donar el seu fruit el mes de juny de l'any 2008. Efectivament, la senyora Consol Rota, que custodia la col·lecció més important i completa de premsa històrica de Camprodon accedia, amb la decisiva implicació personal de l'alcalde esmentat, a cedir-nos els volums de premsa i procedir amb la seva digitalització i posterior difusió, tal i com ja fem, com és sabut, a través de l'Hemeroteca Comarcal: més de 14.000 pàgines de la història de Camprodon i la seva vall s'incorporen al nostre portal web. Properament donarem publicitat d'aquesta important notícia, així com aprofitarem per reconèixer públicament la generositat demostrada per la propietària d'aquesta premsa.

B. Processos i actuacions

Norma ISO 9001:2000. El dia 7 d'abril d'enguany, l'empresa certificadora Global Group va realitzar l'auditoria a l'Arxiu Comarcal del Ripollès (ACRI) i va certificar el Sistema de Qualitat que s'ha implantat i que afecta a l'ingrés, manteniment, custòdia i difusió de la documentació conservada a l'ACRI. El compliment de la norma ISO 9001:2000 per part de l'ACRI ha suposat un canvi d'hàbits en la nostra feina. L'adopció de la norma significa, també, una responsabilitat per mantenir-se dins els estàndards de qualitat que s'exigeixen i procurar la millora contínua dels nostres serveis. No és, per tant, només un paper segellat que ens indica si fem o no la feina ben feta; és, sobretot, un compromís amb els nostres usuaris —ja siguin els titulars dels fons o els investigadors en general— perquè puguin satisfer, amb qualitat, les seves necessitats d'informació. A més dels procediments que s'han implantat i que afecten la dinàmica de treball interna i externa de l'ACRI (recursos humans, gestió de les consultes, ingressos de fons i tractament arxivístic), considerem del tot positiva la implantació de la Norma ISO 9001:2000 perquè situem els centres d'arxiu del país dins de l'òrbita de la qualitat, més freqüent en l'empresa privada, però que els arxius, com a prestadors de serveis, no volem defugir. Però, sobretot, perquè ens hem obligat a definir i a utilitzar uns canals de comunicació amb els nostres usuaris: volem saber què opinen i quines són les seves opinions, suggeriments o queixes sobre l'ACRI.

Ingressos, donacions i transferències de documentació.

Patronat del Museu Etnogràfic de Ripoll (MER): fons d'imatges Nicolau Coma i Llitjós. Com ja vam apuntar a la Memòria 2007, el dia 25 de setembre de 2007, l'Arxiu Comarcal del Ripollès va lliurar al representant comissionat pel Patronat del MER, el Sr. Joan Viñas, advocat, el primer esborrany del conveni que té per finalitat regularitzar la situació jurídica de la col·lecció d'imatges anomenada Nicolau Coma i Llitjós. La comissió paritària constituïda entre l'ACRI i el MER va celebrar dues reunions de treball els dies 1 i 22 de març de 2008 arribant a una definició del contingut del conveni, els termes del qual van ser inicialment assumits per ambdues parts. Aleshores, el dia 2 de maig següent l'ACRI va rebre la notificació del Patronat del MER per la qual un dels seus representants en aquesta comissió (el Sr. Ramon Prat Godayol, regidor de l'Ajuntament de Ripoll) era substituït per la Sra. Roser Vilardell i Arévalo. Durant una conversa telefònica mantinguda el mes de juny de 2008, l'advocat de la part del Patronat del MER va comunicar a l'advocat representant de l'ACRI que hi havia punts del conveni que, tot i haver arribat inicialment a un consens entre les parts durant les reunions mantingudes, en aquell moment el Patronat del MER no les considerava adients als seus interessos. Davant d'aquest fet, el director de l'ACRI va demanar verbalment a la Sra. Vilardell que el Patronat del MER exposés per escrit els arguments, punts i elements en discòrdia del conveni consensuat i, quan es disposés d'aquesta informació, es reuniria novament la comissió paritària. Fins al moment l'ACRI no ha rebut aquest escrit i en conseqüència, la situació es troba aparcada i sense solució.

Ingrés de la documentació procedent del Castell de Montesquiu. El 24 de febrer de 2004 el senyor Leonard Ramírez i Viadé va signar el corresponent contracte de cessió en dipòsit d'un conjunt format per 104 pergamins, datats entre els anys 1216 i 1635, que per aquest acte ingressaven a l'Arxiu Comarcal del Ripollès. Per certes anotacions al dors dels originals i per l'àmbit geogràfic i cronològic que abastava aquest conjunt documental, de seguida hom va sospitar que, a l'origen, aquesta documentació formava part de l'anomenat Arxiu del Castell de Montesquiu. Els responsables del Parc Natural del Castell de Montesquiu van conèixer per la premsa la notícia del dipòsit efectuat per l'esmentat senyor i, al cap de poc temps, van manifestar la seva intenció d'iniciar les converses perquè l'Arxiu del Castell de Montesquiu ingressés a l'Arxiu Comarcal del Ripollès. Segons ells, amb aquest ingrés, per una banda, s'assegurava la conservació adient d'aquest conjunt documental i, per l'altra, es facilitava el seu accés i la seva consulta a la comunitat científica. Finalment, després de moltes converses i gestions, el ple de la Diputació de Barcelona va aprovar i signar, el dia 13 de desembre de 2007, el conveni de col·laboració segons el qual, el fons documental conservat al Castell de Montesquiu ingressa a l'Arxiu Comarcal del Ripollès. El dia 5 de març de 2008, en compliment del conveni esmentat, va ingressar a l'ACRI el fons documental del Castell de Montesquiu. És, sens dubte, un dels fons documentals de més transcendència històrica per a la nostra comarca i, sobretot, implica un repte i una responsabilitat pel personal que l'hem de tractar.

Ribes de Freser. Després de preparar la transferència durant els mesos de març i abril de 2008, el dia 29 de desembre de 2008 va ingressar a l'ACRI el fons municipal de l'Ajuntament de Ribes de Freser que estava col·locat a les dependències de la brigada d'obres d'aquell municipi, situades dins d'una nau de l'antiga empresa tèxtil SAIDA. A causa de la precarietat d'aquelles instal·lacions, a la urgència del trasllat de la documentació —unes tempestes virulentes havien inundat parcialment aquella nau— i a la manca d'espai lliure dins els dipòsits de l'ACRI, ens vam veure forçats a habilitar ràpidament un espai provisional de custòdia que, a més, ens permetés iniciar els processos de desinfecció necessaris i imprescindibles per fer front a l'estat lamentable de conservació dels documents. El dia 27 de juny traslladàvem la documentació de l'Ajuntament de Ribes de Freser a un local (situat a Ripoll) que reunia bones condicions de seguretat i treball. Durant el mes d'octubre es van executar les feines de desinfecció i neteja. El personal de l'ACRI, mentre ha durat aquesta custòdia externa, ha inspeccionat el local d'una forma continuada. L'alcalde de Ribes de Freser, així com la secretària de la corporació, han estat informats puntualment i en tot moment de tots els processos i feines realitzades amb aquests fons.

Consorci Ripollès Desenvolupament. El dia 4 de setembre de 2008 va ingressar a l'ACRI la segona transferència del Consorci Ripollès Desenvolupament. Majoritàriament, aquesta

transferència estava formada per documentació de gestió administrativa semiactiva o inactiva d'aquesta institució.

Salvador Alimbau i Marquès. El dia 29 de novembre de 2008, en el marc de la presentació del projecte editorial sobre la portada romànica del monestir de Santa Maria de Ripoll promogut per diverses institucions i empreses de la comarca, l'ACRI va rebre el fons d'imatges referides a la comarca del Ripollès del fotògraf, publicista i dissenyador Salvador Alimbau i Marquès. Aquest professional va estar actiu a la nostra comarca, sobretot, durant les dècades dels anys seixanta i setanta del segle XX i, a més, va participar en les concepcions gràfiques d'algunes celebracions i projectes editorials. La preservació i difusió d'aquest fons, per a Ripoll i la comarca, esdevé d'una importància cabdal. En aquests moments tenim enllestit l'inventari i els esborranys dels documents de cessió en dipòsit que, quan les parts implicades els hagin revisat, procedirem a formalitzar.

Pere Jordi Piella i Vilaregut. En el decurs de l'any 2008 hem enllestit tots els procediments relacionats amb l'ingrés del fons personal del Sr. Pere J. Piella, diputat al Parlament de Catalunya, a la Diputació de Girona i primer alcalde de Ripoll després de la recuperació democràtica, entre moltes altres facetes cíviques, culturals i polítiques. En el decurs de les properes setmanes finalitzarem tot el tràmit amb la signatura del contracte de dipòsit corresponent. Considerem que aquest fons és d'un interès extraordinari i la documentació que conté molt probablement esdevindrà d'obligada consulta i referència, sobretot pel que fa als moviments reivindicatius al Ripollès durant l'etapa de la Transició.

Dipòsits de particulars. Durant l'any de 2008, l'Arxiu Comarcal del Ripollès ha rebut diverses donacions de particulars. Són les següents: Jaume Serra i Passola: publicacions i programes relatius al Foment de la Sardana de Ripoll (1893-1936); Ramon Orriols i Bover: document notarial referent a Ribes de Freser (1715); Dolors Tarré i Vinyeta: manuscrits i escrits personals, correspondència i impresos, dibuixos i gravats i imatges (1910-1980); Montserrat Roma i Teixidor: efímers o impresos menors de Campdevàdol i Ripoll (1951-2000) i hemeroteca (1937-1955); P. Lluís Ma. Tarracó i Planas, OCSO: mecanoscrit sobre la Federació de Joves Cristians a Ripoll (1936-1939), correspondència personal (1936) i inventari de béns trobats al local de la beneficència de Ripoll amb motiu de la incautació feta pel Comitè de Defensa Antifeixista de Ripoll (1936); Jordi Casanova i Roca: cinc imatges, negatiu i positiu, de l'interior i exterior de l'ermita de Sant Pere d'Auïra (Campdevàdol), realitzades per Ramon Casanova i Danés (1934-1936); Frederic Martínez i Ibáñez: efímers referits a l'Onzè (XI) Centenari de la mort de Guifré el Pelós (1996-1997). L'Arxiu Comarcal del Ripollès agraeix sincerament la generositat de totes aquestes persones que, potser sense voler, contribueixen d'una forma excel·lent a la conservació i difusió del patrimoni documental de la nostra comarca.

Custòdia del fons bibliogràfic de la Biblioteca Lambert Mata. El dia 21 d'octubre de 2008 es va formalitzar un document per a la custòdia d'una petita part de l'important fons bibliogràfic propietat de la Biblioteca Lambert Mata de Ripoll; amb motiu de les obres de trasllat i nova ubicació d'aquesta biblioteca, la seva directora va creure convenient que l'ACRI custodiï aquests volums. S'han inventariat amb detall i es guarden en un espai expressament destinat. Evidentment, una vegada entri en funcionament el nou equipament, immediatament es reintegraran al seu propietari.

Valoració dels resultats obtinguts

Per a l'any 2008, a més dels còmputos d'usuaris i consultes presencials que ja disposàvem, comptem amb dos indicadors més que permeten de quantificar:

- el grau de satisfacció dels usuaris de l'Arxiu Comarcal per mitjà de les enquestes de satisfacció, un dels requeriments de l'implantació de la Norma ISO 9001:2000, i
- l'accés als serveis virtuals a través del web de l'Arxiu Comarcal.

Els resultats d'aquests indicadors són ben evidents i s'especifiquen a les taules següents:

Número d'enquestes recollides l'any 2008: 34

	2007	2008
Com valoreu la ubicació de la seu de l'Arxiu Comarcal dins de la població?	4,60	4,59
Com valoreu la senyalització i la facilitat de localització de l'Arxiu Comarcal dins de la població?	3,50	3,86
Com valoreu, d'una forma global, la sala de consulta de l'Arxiu Comarcal?	4,60	4,67
Com valoreu el mobiliari, la il·luminació i el confort dels llocs de treball de la sala de consulta?	4,60	4,50
Com valoreu els instruments de descripció —l·listes, inventaris, catàlegs, pàgina web, etc.— dels fons que conserva l'Arxiu?	3,75	4,48
Com valoreu la presentació i la classificació de la documentació que heu consultat?	4,00	4,63
Si utilitzeu algun tipus de maquinari informàtic de l'Arxiu o algun altre equipament (lupes, faristols, etc.), com el valoreu?	3,50	4,56
Com valoreu el servei de reprografia (fotocòpies, imatges digitals...) que ofereix l'Arxiu Comarcal?	4,50	4,70
Com valoreu la forma de difondre els fons documentals que conserva i els serveis que ofereix l'Arxiu Comarcal?	4,00	4,26
Com valoreu l'assessorament que heu rebut del personal de l'Arxiu Comarcal per atendre la vostra petició d'informació?	4,80	4,97
Com valoreu el tracte rebut per part del personal de l'Arxiu Comarcal?	5,00	4,94
S'han complert les vostres expectatives respecte del compliment de la vostra petició o necessitat d'informació?	4,60	4,70
Indicador de satisfacció (0-5)		4,57

2008	2007	usuaris	Consultes	Fons	Biblioteca	Hemeroteca	Accessos web
			Actes Municipals	documental	auxiliar	Comarcal	
total	358	170	1.629	803	939	3.541	6.430
	241	0	852	263	475	1.590	4.231

Quant a l'ús, en genèric, de l'Arxiu Comarcal, podem estar prou satisfets perquè tots els valors per a l'any 2008 —sobretot el número d'usuaris presencials i el número de consultes realitzades físicament a l'ACRI— han experimentat un increment respecte l'any 2007; tant sols ha decaïgut el número de préstecs dels titulars de fons. L'ús de l'entorn web de l'ACRI, amb les possibilitats de consulta i interrogació ja implantades, ha tingut també un resultat satisfactori: tots els valors han augmentat.

Els usuaris externs, o sigui, el gran públic, ens han comentat amb freqüència l'avantatge que suposa disposar de reproduccions de la premsa comarcal a través del web de l'Arxiu Comarcal. Durant l'any 2008 hem pogut ampliar el potencial d'aquest recurs amb la preparació de la premsa de Camprodon i la seva vall; l'any 2009 aquesta ampliació ja estarà plenament operativa.

Sembla que el projecte Actes Municipals no assoleix la popularitat que ha tingut i té l'Hemeroteca Comarcal. És normal: es tracta de dues tipologies documentals d'atracció i ús molt divergents. Però, a priori, ens pensàvem que tindria un ús més freqüent. Confiem que l'any 2009, amb l'ampliació de les actes de l'Ajuntament de Ripoll fins l'any 1939, els resultats siguin més reeixits. Sigui quin sigui el resultat, una de les finalitats d'aquest projecte —la preservació dels documents— l'hauréu realitzada amb èxit.

La inclusió de l'Arxiu Comarcal del Ripollès en el paquet de quatre arxius comarcals que l'any 2008 han rebut la certificació ISO 9001:2000 Sistemes de Gestió de la Qualitat és, evidentment, una de les actuacions més destacades de l'any. L'aposta per aquesta certificació

demostra, entre altres coses, la voluntat d'establir els mecanismes necessaris per millorar en la nostra feina diària: ara cal mantenir el nivell de serveis i, si pots ser, millorar-lo.

Valorem molt positivament la ferma col·laboració que ens presta el Consell Comarcal del Ripollès, tant en la gestió comptable i administrativa de l'ACRI, com en el recolzament i suport que el seu personal sempre demostren. Enguany aquesta implicació es concreta amb la consecució del Pla d'Ocupació 2008-2009 que permet disposar de més recursos humans per a les feines de l'ACRI.

Finalment, hem de convenir que les iniciatives de suport que fa la Subdirecció General d'Arxius i Gestió Documental i que l'Arxiu Comarcal del Ripollès se n'ha ben beneficiat durant l'any 2008, constitueixen un puntal essencial quant als resultats de la feina feta per l'ACRI. Enguany les aportacions de la Subdirecció per la millora del programari i maquinari informàtic i altres eines de suport a la recerca i, sobretot, el Pla Bruniquer, tant en la seva vessant de promoció de la digitalització de fons, com per programar intervencions de restauració documental, han estat vitals per ajudar-nos en la nostra feina diària i per poder endegar les iniciatives i els projectes que hem enumerat en aquesta Memòria.

Com hem anat repetint durant els darrers anys, i ens hi tornem a reiterar, som i volem continuar essent un referent —no l'únic, evidentment— de la recerca a la comarca. Aquesta voluntat i l'esperit de servei públic que implica ens encoratja per continuar amb la feina iniciada, concloure-la i endegar-ne de nova.

MOVIMENT I TRACTAMENT DELS FONDS

NOUS FONDS INGRESSATS A L'ARXIU

Els ingressos de documentació més significatius provenen del Castell de Montesquiú i l'ajuntament de Ribes de Freser.

Quadre de fons	Transferències	Dipòsits	Donacions	Compra	Abast cronològic	Volum (m/unitats)
Administració local	1				1684-2003	40 m
Institucions		1			2001-2005	1,30 m
Patrimoniales		1			1075-s. XX	2,00 m
Personals		2			1968-2002	7,01 m
Totals	1	4			1075-2005	50,31 m

INGRESSOS DE DOCUMENTACIÓ DE FONDS JA EXISTENTS A L'ARXIU

Quadre de fons	Nombre de fons als quals s'ha incorporat nova doc.	Abast cronològic	Volum (m/unitats)
Institucions	1	2001-2005	1,30 m
Totals	1	2001-2005	1,30 m

VOLUM TOTAL DE DOCUMENTACIÓ CUSTODIADA A L'ARXIU

Metres el 31.12.2007	1090,26 m
Metres ingressats l'any 2008	50,31 m
Metres el 31.12.2008	1.140,57 m

TRACTAMENT DELS FONDS

CLASSIFICACIÓ, ORDENACIÓ I DESCRIPCIÓ

Fons d'imatges del periòdic "El Ripollès (1977-1984)". El periòdic quinzenal "El Ripollès" va generar un destacat fons d'imatges que proporciona una visió molt interessant d'un període determinat de la nostra història. La millora dels procediments gràfics del moment van permetre un ús més intensiu de la fotografia que no pas havia tingut fins aleshores. Per tant, aquesta col·lecció formada per aproximadament 2.500 imatges originals, són una crònica objectiva d'uns anys marcats, entre altres esdeveniments, per una feble democràcia tot just estrenada, una creixent conflictivitat laboral i una encoratjada esperança per recobrar les llibertats nacionals. A l'Arxiu Comarcal hem treballat per condicionar, amb els materials de conservació més adequats, tot aquest volum d'imatges per tal de preservar-lo i garantir una consulta eficient per part dels usuaris.

Projectes d'obres i plànols del fons municipal de l'Ajuntament de Ripoll. Amb motiu de les obres d'adaptació de la tercera planta de la casa consistorial, l'Ajuntament de Ripoll ha transferit a l'ACRI un bon nombre de projectes tècnics (obres de particulars, obres generals d'infraestructura, projectes d'obres...) i plànols que conservava l'oficina tècnica en aquella planta. Hem redactat l'inventari d'aquests projectes i plànols perquè puguin ser fàcilment recuperables pels tècnics municipals i, al mateix temps, hem condicionat degudament els suports i capsos per assegurar-ne la conservació.

Expedients personals del fons municipal de l'Ajuntament de Ripoll. Per donar un servei ràpid i fiable als serveis administratius de l'Ajuntament de Ripoll, hem redactat l'inventari detallat dels expedients de tot el personal vinculat laboralment amb l'esmentat ajuntament; la consulta freqüent i la necessitat de controlar amb extrema seguretat totes les dades que contenen han aconsellat de realitzar aquesta feina.

Instruments de descripció elaborats i/o revisats:

Quadre de fons	Nombre d'inventaris		Nombre de catàlegs		Altres	m
	Nous	Revisats	Nous	Revisats		
Administració local	2					35,30 m
Institucions	1					1,30 m
Patrimonials	1					2,00 m
Personals	2					7,01 m
Col·leccions	1					1,00 m
Totals	7					46,61 m

CONSERVACIÓ I RESTAURACIÓ

Pla Bruniquer 2007. El Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, en el marc del programa de protecció del patrimoni documental "Pla Bruniquer", en la seva edició de l'any 2007, anunciava la licitació de dos serveis destinats a la restauració de protocols notariais (a) i a la digitalització de fons documentals textuais (b). En els anuncis publicats al DOGC constava l'Arxiu Comarcal del Ripollès com a beneficiari —en el cas del servei a)— del lot núm. 6, per un import de 2.000 euros i —en el cas del servei b)— del lot núm. 8, per un import de 3.300 euros. El servei a) per a l'Arxiu Comarcal del Ripollès corresponia a la intervenció de restauració del "Llibre Major de la reverent comunitat de domers i preveres de l'església parroquial de Sant Pere de la vila de Ripoll" (1696-1854, 628 f., 290 x 440 x 170) que presentava un lamentable estat de conservació, amb l'enquadernació bruta i defectuosa, i altres patologies. Aquest servei es va adjudicar a l'empresa Rita Udina i Armengol. L'empresa contractada va recollir el "Llibre Major..." el dia 21 de desembre de 2007 i va retornar-lo, restaurat, el dia 15 de maig de 2008. Amb aquesta intervenció l'Arxiu Comarcal del Ripollès disposa d'un important document en unes condicions de consulta immillorables que permet l'estudi de l'evolució de l'administració

de les rendes i propietats de l'església de Sant Pere de Ripoll al llarg de dos segles. La intervenció en aquest llibre era complexa a causa de la varietat dels materials que el conformen (fusta, pell gofrada, llautó i paper). El volum s'ha netejat profundament; s'han reintegrat amb pell nova les llacunes, sobretot de les cobertes i el llom. La fusta original s'ha conservat, encolant els llistons. S'han eliminat els elements metàl·lics sobrers i s'han tractat degudament els que s'han mantingut (tanques i botons). S'han relligat de nou tots els quaderns, amb nervis dobles de cotó i fil de lli natural, i s'ha fet un llom articulad. El resultat és magnífic. El servei b) per a l'Arxiu Comarcal del Ripollès corresponia a la intervenció de digitalització de les Actes Municipals de l'Ajuntament de Ripoll, redactades entre 1880 i 1939 (29 volums, 9.800 pàgines). Aquest servei es va adjudicar a l'empresa ADHOC SYNETIC SYSTEMS, S.A. L'empresa contractada va recollir la documentació el dia 17 de març de 2008 i va retornar-la, juntament amb un disc dur extern amb el producte del seu treball, el dia 15 de maig del mateix any. És previst que durant el primer semestre de l'any 2009 es difongui a través del web de l'ACRI el contingut d'aquesta intervenció.

Pla Bruniquer 2008: feines preparatòries. El Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, en el marc del programa de protecció del patrimoni documental "Pla Bruniquer", en la seva edició de l'any 2008, ha adjudicat dos lots a l'Arxiu Comarcal del Ripollès, un destinat a la restauració de protocols notariais, i l'altre per a la digitalització de documents textuais i imatges. Quant a lot destinat a la digitalització —que es destina a la conversió digital de la col·lecció d'imatges del fotògraf Nicolau Coma i Llitjós i a la col·lecció de pergamins dels fons Catllar, Besora, Camprodon i Rocabruna i Castell de Montesquiu—, prèviament ha calgut condicionar i preparar la documentació perquè el resultat del seu tractament sigui plenament satisfactori. Per una part, ha calgut millorar el sistema de disposició de les plaques de vidre de Nicolau Coma i Llitjós per evitar que la seva manipulació faci malbé aquests fràgils suports de les imatges; quant als pergamins, s'ha procedit a la seva neteja i aplanat i s'ha iniciat la feina per condicionar la seva disposició i millorar la descripció dels pergamins. A l'annex fotogràfic d'aquesta memòria hom pot veure amb més detall aquestes intervencions.

Enquadernacions. Durant l'any 2008 hem prosseguit amb la línia de promoure enquadernacions de treball d'alguns plec o volums de documentació que presentaven serioses deficiències en aquest aspecte. L'empresa dedicada a aquesta tasca ha actuat amb el volum de testaments de la parròquia de Sant Bartomeu de Llaers —que va ingressar com a dipòsit del Sr. Carles Babot l'any 2007— i els volums d'efimers enquadernats referits a l'Acadèmia Catòlica de Ripoll (1918-1923); a més, amb l'esperit de col·laboració amb els fons documentals de la comarca del Ripollès, s'han enquadernat diversos volums del fons municipal de Sant Joan de les Abadesses (Actes municipals i padrons d'habitants).

Prevençió i control ambiental. Amb la finalitat de disposar d'unes òptimes condicions de conservació de la documentació que es conserva a l'Arxiu Comarcal del Ripollès, l'any 2008 s'han formalitzat amb l'empresa Gestior Químics S.L. els protocols d'actuació per preveure possibles anomalies i controlar la situació ambiental dels dipòsits i les zones de treball de l'Arxiu; s'ha cregut convenient d'estendre aquests controls al dipòsit de documentació situat a la seu del Consell Comarcal del Ripollès (C. del Progrés, 22), espai que també es gestiona des de l'ACRI. Els controls s'han realitzat cada tres mesos i han inclòs, a més, un desinfecció total de l'edifici. Els resultats de l'any 2008 assenyalen un bon estat de salut de les instal·lacions d'arxivatge i prearxivatge de l'Arxiu Comarcal.

USUARIS, CONSULTES, PRÉSTECES I REPROGRAFIA DELS FONDS

NOMBRE TOTAL D'USUARIS (INVESTIGADORS / TITULARS DE FONDS), D'UNITATS DOCUMENTALS CONSULTADES I DE PRÉSTECES

Nombre d'usuaris		Unitats documentals consultades	Préstecs	Préstecs per a exposicions
Investigadors	423	626	0	2
Titulars de fons	63	18	45	0

REPRODUCCIONS

S'han realitzat 3.237 fotocòpies de la documentació consultada pels usuaris i s'ha facilitat la reproducció de 122 imatges del fons fotogràfic.

DIFUSIÓ

Col·laboració a l'exposició "Camí", organitzada per l'Ajuntament de la Comtal Vila de Ripoll i els senyors Francesc Morera i Ramon Alabau, l'església de Sant Pere de Ripoll, i altres indrets de la vila ripollesa, van ser els llocs escollits per mostrar com la comarca del Ripollès, durant les darreres setmanes de la Guerra Civil espanyola, va ser l'escenari del camí cap a França de desenes de milers d'exiliats com a conseqüència de l'avanç de les tropes del general Franco. L'exposició tingué lloc entre els dies 28 de juny i 27 de juliol de 2008 i l'Arxiu Comarcal hi participà amb el préstec d'alguns periòdics de l'època i la reproducció de diverses imatges dels darrers moments d'aquell conflicte.

Col·laboració a l'exposició "Memòries de Vallfogona". Durant el mes de setembre de 2008, es va poder visitar a l'Ajuntament de Vallfogona de Ripollès una exposició de fotografies antigues que, d'una forma retrospectiva, resseguien l'evolució d'aquesta bella vila del Ripollès, de la seva gent, dels seus costums i tradicions, etc. La reproducció d'una selecció de les imatges conservades a l'Arxiu Comarcal va complementar la mostra.

Participació en el documental "La Guerra Civil a Ripoll". L'Ajuntament de Ripoll i la productora audiovisual Zeba Produccions han promogut la filmació d'un documental sobre la Guerra Civil espanyola a Ripoll; el fons d'imatges de l'ACRI sobre aquesta temàtica a estat utilitzat per il·lustrar el discurs d'aquesta producció.

Treballs d'investigació i recerca publicats

Ibix. Annals del Centre d'Estudis del Ripollès (2006-2007). Ripoll : Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès, 2008

LLAGOSTERA FERNÁNDEZ, Antoni. "Josep Berga i Boix i el monestir de Ripoll (1867)". *Revista de Girona*. Núm. 247, mar.-abr. 2008, p. 42-45. Diputació de Girona, 2008

OLIVERAS, Josep M. [coord.]. *Miralls amb memòria. Fotografia i fotògrafs, Girona 1860-1940*. Girona : Diputació de Girona, 2008

RIBOT I MARTÍN, Domènec; MASCARELLA I ROVIRA, Jordi. *Josep Ribot i Calpe. Llegendes del Ripollès (1926)*. Ripoll : Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès, 2008

ROURA I RUDÉ, Josep. *El Via Crucis de Monticalvari*. 2008

Activitats de difusió	Nombre
Treballs d'investigació i recerca	5
Visites guiades	1
Exposicions	
Conferències, seminaris, jornades o similars	1
Cursos	1
Presentacions	
Publicacions pròpies o coeditades	2

Activitats de difusió	Nombre
Participació en mitjans de comunicació	
Totals	10

BIBLIOTECA AUXILIAR I HEMEROTECA

NOMBRE D'INGRESSOS PER ADQUISICIÓ O DONACIÓ

Adquisicions	Donacions
4	44

INFRAESTRUCTURA I PERSONAL

INFRAESTRUCTURES I EQUIPAMENT TÈCNIC

Nous equipaments per a l'ACRI. Enguany, la Subdirecció General d'Arxius i Gestió Documental ha renovat, gairebé en la seva totalitat, el parc informàtic de l'ACRI per tal de fer-lo compatible amb els aplicatius corporatius de la Subdirecció i dotar al centre amb eines modernes de treball. La Subdirecció general també ha proporcionat:

- un nou armari de grans dimensions (planera), que es destinarà, sobretot, a col·locar el fons de pergamins del Castell de Montesquiú,
- una nova fotocopiadora,
- un disc extern de gran capacitat (500 Gb), que es destina a allotjar els fons d'imatges en suport electrònic,
- un llapis USB de 4 Gb.
- un escàner amb capacitat de fins a DIN A3, i
- una impressora làser color.

A més, hem millorat les condicions de treball a la sala de consulta, tant pels usuaris com pels components de la plantilla de l'ACRI, amb les actuacions següents:

Millora dels tancaments exteriors de la sala de consulta. Enguany hem donat solució a un problema que vam detectar l'any 2007 i que es referia als tancaments de la part de ponent de la sala de consulta: una empresa de fusteria s'ha dedicat a repassar aquests tancaments i ha ajustat els porticons exteriors de les finestres.

Optimització de l'entorn de treball. Amb l'augment dels aparells auxiliars a la recerca (lector de microfilm, nova impressora, nou ordinador, taula de reproducció, escàner DIN A3...) i la necessitat d'un bon rendiment en xarxa d'aquests aparells, varem creure necessària la seva unificació en un sol lloc. Per aquest motiu, una empresa de fusteria ha confeccionat una gran taula que endreça —pensem que de forma funcional i simple— tots aquests elements que teníem dispersos per la sala.

Quant a la millora de les eines de treball, enguany l'ACRI ha adquirit una premsa manual, de notables dimensions (600 mm. x 1300 mm. útils), destinada a aplanar sobretot els pergamins; aquesta és una feina indispensable per a una correcta conservació i un posterior tractament d'aquests documents (digitalització).

PERSONAL

Tipus de personal	Nombre	Dependència orgànica
Tècnics superiors arxivers	1	Generalitat de Catalunya
Tècnics superiors especialitzats	1	Consell Comarcal del Ripollès
Tècnic mitjans arxivers		
Tècnics mitjans especialistes		
Auxiliars administratius o administratius	1	Consell Comarcal del Ripollès
Subalterns		
Personal becari		
Altres: especifiqueu		
Totals	3	

FORMACIÓ DEL PERSONAL

Formació específica d'arxius	Formació general
7	